

گزاره برگ شماره (۱۲)

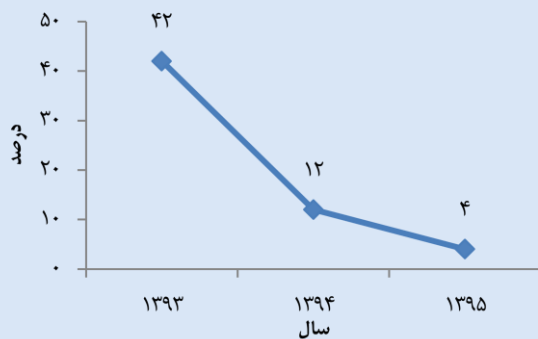
بودجه امور سلامت (HAB)

بودجه امور سلامت که شامل سه فصل بهداشت، درمان و تحقیق و توسعه در امور سلامت می باشد، سالانه بعد از تأیید مجلس به این بخش اختصاص میابد. نمودار ۱ سهم بودجه امور سلامت از کل منابع عمومی بودجه را در طی دوره ۱۳۹۶-۱۳۹۳ را نشان می دهد، بر اساس این نمودار سهم بودجه امور سلامت در طی این دوره از ۱۲ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۸ درصد در سال ۱۳۹۶ رسیده است، به عبارت دیگر به صورت خطی سالانه یک درصد کاهش داشته است. نمودار ۲ رشد بودجه امور سلامت را در طی این دوره نشان می دهد، بر اساس این نمودار بیشترین رشد مربوط به سال ۱۳۹۳ نسبت به ۱۳۹۲ (۴۲ درصد) و کمترین آن مربوط به ۱۳۹۵ نسبت به ۱۳۹۴ (۴ درصد) می باشد. بنابراین بودجه امور سلامت در طی این دوره با کاهش سهم از منابع عمومی بودجه، رشد کاهشی را تجربه نموده است. بر اساس این دو نمودار سهم امور سلامت در فضای بودجه ای در طی این دوره کاهش یافته است.

گزاره برگ بودجه امور سلامت (HAB)^۱، وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (به غیر از تملک دارایی و آموزش پزشکی) و طرح تحول سلامت (HTPB)^۲

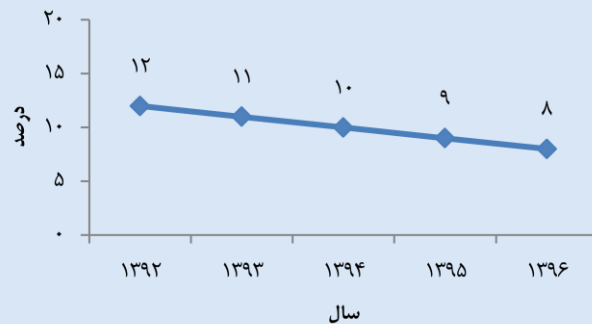
یکی از چالش هایی که تداوم طرح تحول سلامت با آن مواجه می باشد، حمایت های مالی طرح در قالب بودجه طرح تحول می باشد. در حال حاضر علیرغم دستاورد های این طرح نگرانی های عمیقی در مورد تحقق بودجه این برنامه وجود دارد. به منظور بررسی تغییرات بودجه این طرح و همچنین ارائه راهکارهایی جهت بهبود آن لازم است در ابتدا روند تغییرات بودجه امور سلامت، وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (به غیر از تملک دارایی و آموزش پزشکی) و همچنین بودجه طرح تحول به دقت مورد بررسی قرار بگیرد، در این گزاره برگ به بررسی آنها می پردازیم

رشد بودجه امور سلامت

نمودار ۲- رشد بودجه امور سلامت (بر اساس آمار قانون بودجه)

سهم بودجه امور سلامت از منابع عمومی بودجه

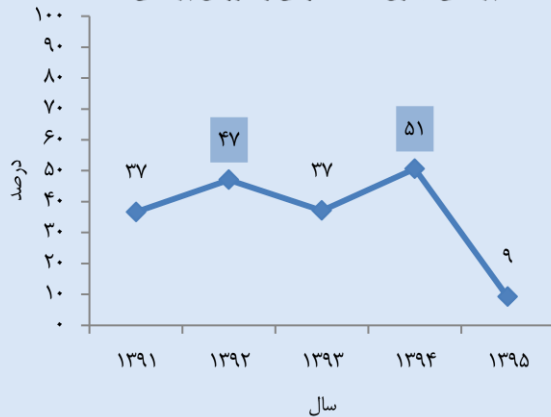
نمودار ۱- سهم بودجه امور سلامت از منابع عمومی بودجه در طی دوره ۱۳۹۶-۱۳۹۲ (بر اساس آمار قانون بودجه)

۱ . Health Affairs Budget
۲ .Health Transformation Budget

گزاره برگ شماره (۱۲)

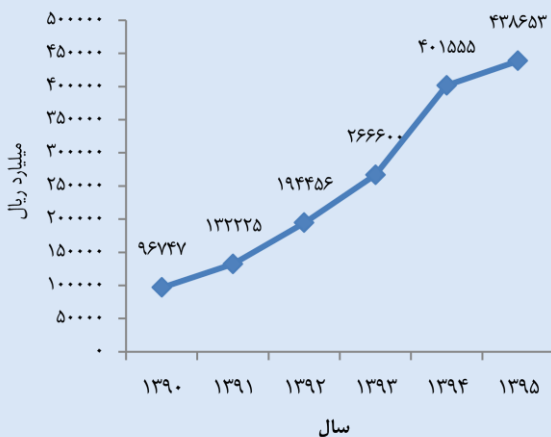
بعد از اجرای آن سهم یارانه ها کاهش یافته و به محل ارزش افزوده و ردیف های ستادی انتقال یافته است. این امر نشان دهنده ناپایداری این منبع برای حمایت از طرح تحول میباشد.

درصد رشد بودجه وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (بدون تملک دارایی و آموزش پزشکی)

نمودار ۳- درصد رشد بودجه مصوب وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (بدون تملک دارایی و آموزش پزشکی) - (بر اساس آمار قانون بودجه)

بودجه وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (بدون تملک دارایی و آموزش پزشکی)

نمودار ۴- بودجه مصوب وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (بدون تملک دارایی و آموزش پزشکی) - (بر اساس آمار قانون بودجه)

بودجه وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (به غیر از تملک دارایی و آموزش پزشکی)

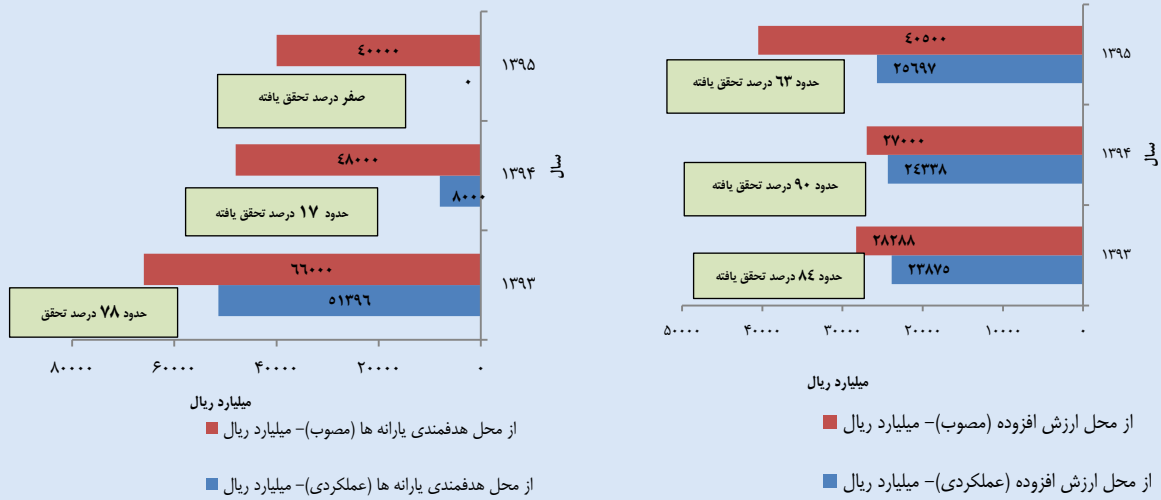
نمودار ۳ و ۴ بودجه مصوب وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی (مقدار و درصد رشد) بدون لحاظ نمودن تملک دارایی ها و آموزش پزشکی را در طی دوره ۱۳۸۹-۱۳۹۵ نشان می دهد، بر اساس این نمودار ها بودجه مذکور در سال اجرای طرح تحول سلامت ۳۷ درصد رشد داشته است. قبل از طرح تحول سلامت بیشترین رشد مربوط به سال ۱۳۹۲ بوده و بعد از آن مربوط به سال ۱۳۹۴ می باشد، دلیل عمده رشد آن در سال ۱۳۹۲ اختصاص منابع به بخش دارو برای از بین بردن تأثیر افزایش نرخ ارز بر قیمت آن و جبران بخشی از بدهی های انباشته بخش سلامت بوده است و این در حالی است که مهمترین دلیل افزایش آن در سال ۱۳۹۴ رشد منابع اختصاصی بوده است. لازم به ذکر است به طور کلی قسمت اعظم رشد این بودجه از محل درآمد اختصاصی می باشد.

بودجه طرح تحول سلامت (HTPB)

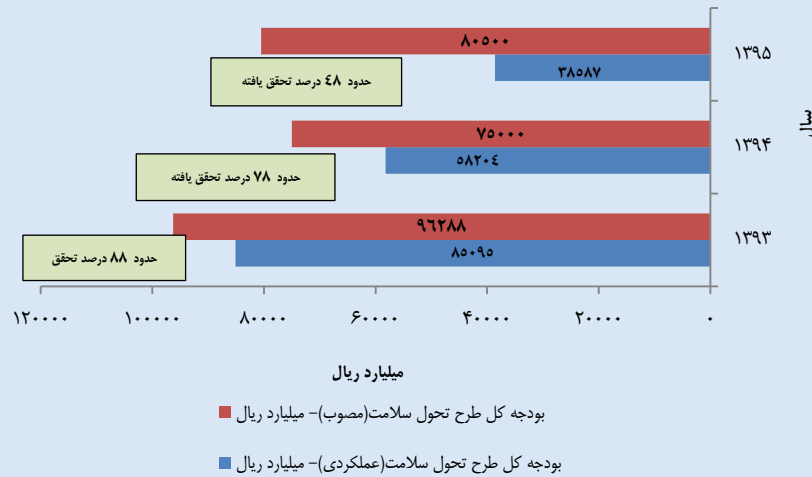
بودجه طرح تحول بخش سلامت (از سال ۱۳۹۳ در ایران شروع شد) شامل ۲ منبع اصلی می باشد: ۱- یک درصد مالیات بر ارزش افزوده (VAT) ۳، ۲- ده درصد از محل صرفه جویی هدفمندی یارانه ها. لازم به ذکر است که بر اساس توافقات، بودجه ای از محل پزشک خانواده، بیماری های صعبالعلاج و سیاست های جمعیتی و غیره به منظور کمک به طرح تحول و جبران عدم تحقق سایر منابع آن در نظر گرفته شده است. در طی نزدیک به ۳ سال از شروع طرح تحول منابع تزریق شده برای اجرای آن تغییراتی داشته که ادامه این طرح را با مشکلات عدیده ای مواجه نموده است. نمودار های ۵، ۶ و ۷ به ترتیب تغییرات مقادیر بودجه مصوب و عملکردی و بودجه کل طرح تحول را نشان می دهد، بر اساس نمودار ۷ در طی این سه سال نه تنها بودجه مصوب طرح تحول کاهش یافته بلکه میزان تحقق این بودجه نیز کاهش یافته است. بر اساس نمودار شماره ۸ که سهم هر از منابع تأمین بودجه تحقق یافته طرح تحول را نشان می دهد، در سال ابتدایی طرح تحول تحقق قسمت اعظم این بودجه از محل هدفمندی یارانه ها بوده است (۶۰.۴)، این در حالی است که در طی سالهای

۳. Value Added Tax

گزاره برگ شماره (۱۲)

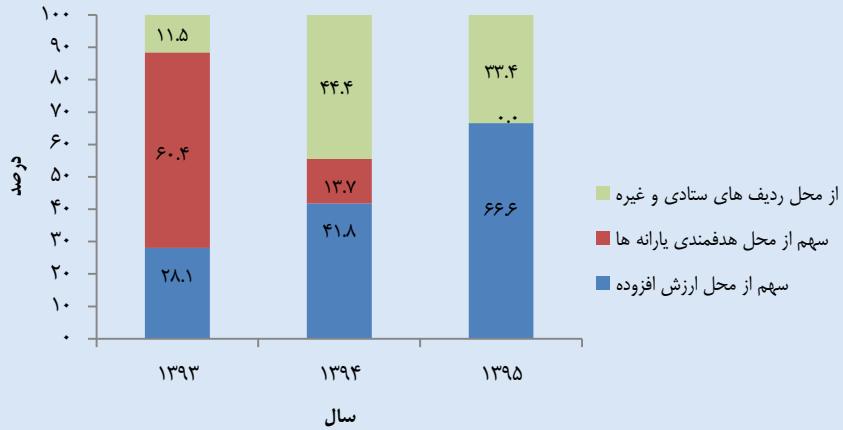

نمودار ۵- بودجه طرح تحول از محل ارزش افزوده (بر اساس آمار قانون بودجه) نمودار ۶- بودجه طرح تحول هدفمندی یارانه ها (بر اساس آمار قانون بودجه)

نمودار ۷- بودجه کل طرح تحول (بر اساس آمار قانون بودجه)

گزاره برگ شماره (۱۲)

نمودار ۸- تغییرات سهم هر یک از منابع بودجه تحقق یافته طرح تحول (بر اساس آمار قانون بودجه)

نتیجه گیری

همانطور که در تحلیل های گوناگون بیان می شود، مهمترین عامل تضمین کننده ادامه طرح تحول سلامت پایداری منابع اختصاص داده به این آن می باشد، در حال حاضر نه تنها بودجه مصوب این طرح تأمین کننده تورم موجود در بخش سلامت نمی باشد بلکه قسمت عمده آن یا از منابع ناپایدار تأمین می گردد و یا هرگز تحقق نمی یابد، لذا با توجه به دستاورد های ارزشمند این طرح در طی سال های ابتدایی اجرای آن لازم است سیاستگذاران کشور عزم خود را جهت حمایت مالی از این طرح جزم نموده تا در سایه آن بخش سلامت به تعهدات خود در پوشش همگانی سلامت دست یابد. از راهکار های موثر برای تداوم منابع طرح تحول سلامت جایگزین نمودن منابع از محل هدفمندی یارانه ها با منابع پایدارتر مانند مالیات بر کالاهای مضر برای سلامت افراد (به طور مثال سیگار) می باشد.